

Η εργασία αυτή δεν είναι εύκολη. Αν ζεσταθεί περισσότερο το κερί θα κυθεί πάνω στο τσόφλι άναρχα και άμορφα. Η νοικοκυρά πρέπει να το «δαμάσει» και να το ελέγχει απόλυτα.

Η αρχόντισσα από τα Γρεβενά γνωρίζει καλά τη δουλειά της. Έχει μάθει την τέχνη από τη μητέρα της και σήμερα παραδέχεται περήφανα πως δεν πέρασε ούτε μια χρονιά χωρίς να αφιερώσει λίγες ώρες σ' αυτήν την εργασία. Όπως λέει και η ίδια, το Πάσχα χωρίς αυγά δεν μοιάζει με Πάσχα.

Έχοντας απόλυτη εμπιστοσύνη στα χέρια και στην έμπνευσή της, ζωγραφίζει αργά, με απόλυτη σταθερότητα. «Θέλει υπομονή και αγάπη», την ακούω να λέει. Την πρώτη, την υπομονή, την αντιλαμβάνεται με την πρώτη ματιά. Δεν δείχνει να βιάζεται. Τη δεύτερη, την αγάπη, την αισθάνεται. Ξέρεις πως τούτα τα πασχαλιάτικα αυγά προορίζονται για αγαπημένα πρόσωπα. Τα σχέδια του φιλοτεχνεί φαίνεται πως είναι αποτυπωμένα στη μνήμη της. Φύλλα, λουλούδια, αναπαραστάσεις του φυσικού κόσμου που παραπέμπουν στη χαρά της ζωής. Κλήματα με σταφύλια, πεταλούδες, πουλάκια και σταυροί συμπληρώνουν τη διακοσμητική γκάμα της. Νομίζεις απλά πως η μόνη της προσπάθεια είναι να μεταφέρει στην στιλπνή επιφάνεια όλη τη μαγεία της ελληνικής άνοιξης. Τα ζωγραφισμένα αυγά συγκεντρώνονται σε μια μεγάλη γαβάθα. Η εγγονή παρακολουθεί βήμα με βήμα τη διαδικασία. Ζητά να ζωγραφίσει κι εκείνη. Το χαμόγελο της κ. Μαρίας γίνεται πιο πλατύ καθώς τη βλέπει. Της πάνει το χέρι, την καθοδηγεί στοργικά. «Έτσι έκανα κι εγώ όταν έβλεπα τη μητέρα και τη γιαγιά μου, έτσι έμαθα». Έτσι θα μάθει και η επόμενη γενιά για να συνεχίσει την παράδοση του τόπου. Άλλωστε, αυτό φαίνεται να αποτελεί προτεραιότητα και για τη γιαγιά...

Πάνω στην ηλεκτρική κουζίνα έχει αρχίσει να ζεσταίνεται η χύτρα με την κόκκινη μπογιά. Στις μέρες μας η μπογιά προέρχεται από το εμπόριο. Παλαιότερα οι γυναίκες της περιοχής χρησιμοποιούσαν φυτικές βαφές. Στο ίδιο διάλυμα η Γρεβενιώτισσα έχει φροντίσει να βράσει φύλλα από κόκκινο κρεμμύδι. Είναι ένα ακόμη μικρό «μυστικό» της βαφής: το κρεμμύδι είναι αυτό που προσθέτει σταθερότητα και κάνει το χρώμα ανεξίτηλο. Το κόκκινο χρώμα καλύπτει όλο το κέλυφος αλλά δεν μπορεί να διεισδύσει εκεί που υπάρχει κερί. Οι κέρινες γραμμές παραμένουν λευκές δημιουργώντας έντονες αντιθέσεις με το λαμπερό κόκκινο. Μόλις ολοκληρωθεί η διαδικασία η κυρία Μαρία φροντίζει να σκουπίσει ένα - ένα τα αυγά και να τα αλείψει με λίγο λάδι. Καθώς τα τοποθετεί στο δίσκο, έτοιμα πια, τα βλέπουμε να λαμπυρίζουν...

Η αρχή του κόσμου

Το ελληνικό Πάσχα είναι η μεγάλη θρησκευτική γιορτή αλλά και η μεγάλη γιορτή της άνοιξης, της ζωής και της φύσης. Δεν φαίνεται να είναι καθόλου τυχαίο που η εποχή της χαράς και της αναγέννησης συνδυάστηκε με την Ανάσταση και εκφράστηκε με την πολυσημία του κόκκινου αυγού. Πολλοί μελετητές προσπάθησαν να ερμηνεύσουν με διάφορους τρόπους το έθιμο αλλά κανείς δεν φαίνεται να αρνείται τον συμβολισμό της καινούργιας ζωής που

είναι κλεισμένη μέσα σε ένα τσόφλι.

Η συνήθεια να βάφονται αυγά χαρακτηρίζει τα έθιμα του Πάσχα και μας είναι γνωστή από την εποχή του Βυζαντίου. Ωστόσο, το αυγό απαντάται και σε αρχαιότερες θρησκείες ως σημαντικό κοσμολογικό σύμβολο. Οι Ορφικοί πίστευαν ότι η αρχή των πραγμάτων, η αρχή του κόσμου βρίσκεται σε ένα αυγό. Σύμφωνα με μια εκδοχή η Νύχτα ήταν αυτή που γέννησε το κοσμολογικό αυγό. Σύμφωνα με μια άλλη, γεννήτορας ήταν ο Χρόνος. Ήταν το αυγό που έφερε στον κόσμο τον Έρωτα... Κι αν ανατρέξουμε στην ελληνική μυθολογία θα δούμε την Ελένη, αιώνιο σύμβολο της ομορφιάς, να γεννιέται κι εκείνη από ένα αυγό. Στην αιγυπτιακή θεογονία ένα άλλο αυγό καθορίζει την αρχή μιας από τις πιο σημαντικές θεϊκές μορφές. Το γέννησε η Νουτ και ο Σηθ. Κι απ' αυτό προήλθε ο Ρα.

Από την αρχαιότητα κιόλας το αυγό συνδέεται άμεσα με το θαύμα της ζωής, όπως σχετίζεται και με το θάνατο. Οι άνθρωποι ήξεραν πως μέσα στο σκληρό περίβλημα είναι κλεισμένη μια ζωή. Συνήθιζαν από τότε να το βάζουν στους τάφους των αγαπημένων τους προσώπων πιστεύοντας ότι συμβολίζει την ελπίδα της Ανάστασης. Ίσως όπως συμβαίνει και σήμερα στην Ελλάδα. Όπου κι αν πάει κανείς, από την Κρήτη μέχρι την Ήπειρο, είναι πιθανόν να δει ένα ή περισσότερα κόκκινα αυγά δίπλα στο καντήλι των ελληνικών τάφων. Αλλού είναι λευκό, αλλού κόκκινο, αλλού μπλε. Και στα Γρεβενά είναι πάντα στολισμένο με αυτά τα αφαιρετικά σχήματα που θυμίζουν λουλούδια. Ωστόσο, στα Γρεβενά όσες οικογένειες έχουν πένθος δεν βάφουν τα αυγά με κόκκινο χρώμα. Μια παλιά συνήθεια επιβάλλει να βάφονται σκούρα μπλε. Εκτός από την περίοδο του Πάσχα στα Γρεβενά συνηθίζουν να βάφουν αυγά και τις Απόκριες, κατά την εβδομάδα της Τυρινής. Τότε, όμως, δεν χρησιμοποιούν καθόλου μπογιά, μόνο σκούρα κρεμμυδόφυλλα. Τα αυγά παίρνουν ένα ελαφρύ κεραμιδί χρώμα. Είναι αυτά με τα οποία θα κλείσει η περίοδος κατά την οποία καταναλώνονται τροφές ζωικής προέλευσης και θα αρχίσει η Σαρακοστή. Όπως συμβαίνει και σε πολλές άλλες περιοχές, στα χωριά των Γρεβενών διατηρείται ακόμη το έθιμο του «χάσκα». Η μητέρα δίνει το αυγό σε μια κλωστή και το περιφέρει γύρω από τα στόματα των παιδιών. Όποιο παιδί καταφέρει να το δαγκώσει θεωρείται πιο τυχερό. Είναι ένα διασκεδαστικό παιχνίδι που οι μεγάλοι το θυμούνται με συγκίνηση. Από την Καθαρή Δευτέρα το αυγό εξαφανίζεται από το παραδοσιακό ελληνικό τραπέζι. Επανέρχεται μόνο το βράδυ της Ανάστασης. Η κ. Σβολιαντοπούλου θυμάται τις γεμάτες εκκλησίες των παιδικών της χρόνων. Όλοι είναι εκεί για να ακούσουν το Χριστός Ανέστη. Ωστόσο, υπάρχουν και οι βιαστικοί...

«Πολλοί συνηθίζουν να κρατούν μαζί τους στην εκκλησία ένα κόκκινο αυγό. Βιάζονται να γιορτάσουν την Ανάσταση και το τσουγκρίζουν μόλις τελειώσει η νηστεία της Σαρακοστής».

(Πηγή: Έφη Ψιλάκη, Δημοσιεύτηκε στο περιοδικό Explore Nature της εφημερίδας ΕΘΝΟΣ)

ADVERTISEMENT

Καλό Πάσχα στην Ελληνική παροικία της Αυστραλίας!
Η Lucy και εγώ στέλνουμε τις καλύτερες ευχές μας.

Authorised by Andrew Hirst, Liberal Party of Australia, Cnr Blackall and Macquarie Sts, Barton ACT 2600.

Lucy Hirst

M TURNBULL MP
Minister of Australia

Linda Burney MP
FEDERAL MEMBER FOR BARTON

Καλή Ανάσταση
& Καλό Πάσχα

Happy Easter!

Authorised by Linda Burney MP, Australian Labor Party, 2203 / 13A, Montgomery Street Kogarah NSW 2212. Printed by Jeffries Printing 5/71A Milperra Road Revesby 2212